

LATVIJAS ASOCIĀCIJAS SABIEDRISKO ATTIECĪBU PROFESIONĀLIEM BIEDRU ĒTIKAS KODEKSS

Ievads

Latvijas Asociācijas sabiedrisko attiecību profesionāliem (turpmāk – LASAP) biedru ētikas kodekss (turpmāk – kodekss) attiecas uz visiem LASAP biedriem. Iestājoties LASAP, ikviens biedrs apstiprina, ka savā darbā ievēro šos ētikas principus.

Kodeksa mērķis ir veicināt uzticēšanos sabiedrisko attiecību nozarei un uzstādīt augstākos standartus, palīdzot LASAP biedriem profesionāli veikt ikdienas pienākumus un ievērot profesionālo ētiku.

LASAP biedrs savā ikdienas darbā apņemas darboties atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un ANO [Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā](#) noteiktajiem principiem, cienot ikviena cilvēka vārda un preses brīvību. LASAP biedra pienākums ikvienā situācijā ir rīkoties godīgi un cieņpilni. Nozares profesionālim jāplāno un jāveido atklāta komunikācija, kas nedrīkst būt maldinoša trešajām personām vai sabiedrībai kopumā.

LASAP biedra ētiskas rīcības principi

1. **PATIESAS INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA:** Aizstāvēt sava klienta vai darba devēja intereses publiskajā telpā, mēs sniedzam informāciju, īstenojot augstākos profesionālos standartus un paužot patiesu informāciju.
2. **VĀRDA BRĪVĪBA:** Mēs respektējam dažādus viedokļus un atbalstām vārda brīvību.
3. **VIENLĪDZĪBA:** Mēs izvēlamies komunikāciju un rīcību, kas nediskriminē cilvēkus pēc reliģiskās piederības, ādas krāsas, vecuma, dzimuma un citām pazīmēm.
4. **ATKLĀTĪBA:** Mēs atzīstam, kā interesēs mēs rīkojamies. Mēs apzināti neslēpjam mūsu rīcībā esošu, nekonfidenciālu informāciju.
5. **LOJALITĀTE:** Mēs esam lojāli savam klientam un darba devējam, tomēr pārstāvot tos, mēs ievērojam arī sabiedrības intereses un vajadzības.
6. **KONFIDENCIALITĀTE:** Mēs neizpaužam konfidenciālu informāciju, ko esam ieguvuši no klienta vai darba devēja.
7. **INTEREŠU KONFLIKTS:** Mēs izvairāmies no interešu konflikta profesionālajā darbā un nekavējoties informējam iesaistītos par tā rašanos.
8. **IETEKME:** Mēs izvairāmies no rīcības, kas rada nepieņemamu ietekmi uz publiskās pārvaldes pārstāvjiem, plašsaziņas līdzekļiem un citiem iesaistītajiem, tajā skaitā neizmantojam finanšu vai cita veida pamudinājumus, kas domāti, lai panāktu mums labvēlīgus lēmumus vai rīcību.
9. **GODĪGA KONKURENCE:** Mēs izturamies godīgi pret saviem klientiem, darba devējiem, konkurentiem, kolēģiem, pakalpojumu sniedzējiem, plašsaziņas līdzekļiem, sabiedrības grupām un līdzcilvēkiem. Mēs neveicam darbības, lai apzināti kaitētu kāda reputācijai.
10. **PROFESIONALITĀTE:** Mēs iegūstam un atbildīgi pielietojam iegūtās zināšanas un pieredzi. Mēs rūpējamies par savu un nozares kolēģu profesionālo izaugsmi. Mēs veidojam profesionālās attiecības ar LASAP biedriem un citiem nozares speciālistiem, starp dažādām institūcijām un dažādu jomu pārstāvjiem.

Kodeksa īstenošanas mehānismi

Skaidrojums par LASAP biedru rīcību kodeksa ievērošanai ir sniegts 1.pielikumā.

Kodeksa īstenošanas uzraudzībai tiek izveidota LASAP Ētikas komisija, kas izskata LASAP biedru vai ikviena sabiedrības locekļa iesniegumus par kodeksa pārkāpumiem. Komisijas darbu nosaka komisijas nolikums. (2.pielikums)

1.pielikums. LASAP BIEDRA RĪCĪBA ĒTIKAS KODEKSA IEVĒROŠANAI

1. PATIESA INFORMĀCIJA

Mūsu uzdevums ir nodrošināt brīvu patiesas informācijas plūsmu, lai, strādājot klienta un darba devēja vārdā, ievērotu arī sabiedrības intereses un veicinātu patiesā informācijā balstītu lēmumu pieņemšanu.

LASAP biedra pienākumi:

- Būt godīgam visos komunikācijas procesa posmos.
- Rīkoties ātri, lai labotu kļūdainu informāciju, par kuru LASAP biedrs ir atbildīgs.
- Pārliecināties, lai klienta vai darba devēja vārdā publiskotā informācija atbilst patiesībai.
- Būt godīgam pret klientu vai darba devēju par plānotajām un īstenotajām darbībām, kas tiek veiktas to vārdā.

Neētiskas darbības piemēri:

- LASAP biedrs apzināti sniedz nepatiesu informāciju plašsaziņas līdzekļiem par kāda projekta izmaksām.
- LASAP biedrs melo par sasniegtajiem rezultātiem klientam, piemēram, uzrāda nepatiesu sociālo tīklu statistiku.
- LASAP biedrs apzināti maina uzņēmuma finanšu rādītājus, lai maldinātu sabiedrību, valsts institūcijas un klientus.
- LASAP biedrs komunikācijā izmanto nepietiekoši reprezentatīvas sabiedriskās domas aptaujas datus, pasniedzot tos kā ticamus.

2. VĀRDA BRĪVĪBA

Mūsu uzdevums ir nodrošināt, lai demokrātiskā sabiedrībā tiek veikti vispusīgā informācijā balstīti lēmumi. Mēs apzināmies, ka mūsu, mūsu klientu vai darba devēja viedoklis nav vienīgais pareizais viedoklis.

LASAP biedra pienākumi:

- Respektēt citu cilvēku un organizāciju tiesības paust atšķirīgus viedokļus, neradot šķēršļus šādu viedokļu paušanai.
- Diskutējot ievērot cieņu un pieklājību pret citu viedokļu pārstāvjiem, tostarp diskusijā neizmanto rupjus un aizvainojošus salīdzinājumus.
- Nodrošināt brīvu bezaizspriedumainas informācijas plūsmu arī tad, ja tiek saņemti vai doti finansiāli vai cita veida pamudinājumi.

Neētiskas darbības piemēri:

- LASAP biedrs sociālajos tīklos sistemātiski dzēš komentārus, kas nav aizskaroši vai diskriminējoši, bet neatbilst klienta vai darba devēja interesēm.
- LASAP biedrs, vadot preses konferenci, apzināti nedod vārdu žurnālistiem, kas pārstāv plašsaziņas līdzekļus, kas nav labvēlīgi klientam vai darba devējam.
- LASAP biedrs sociālajos tīklos diskusijā izmanto rupjus, pazemojošus izteikumus par oponentu, nevis tā pausto viedokli.

3. VIENLĪDZĪBA

Mūsu uzdevums ir veidot sabiedrību, kurā tiek cienīts ikviens cilvēks, neskatoties uz tā reliģisko piederību, ādas krāsu, vecumu, dzimumu un citām pazīmēm. Mēs apzināmies, ka mūsu darbs ietekmē viedokļus sabiedrībā.

LASAP biedra pienākumi:

- Nodrošināt, lai komunikācijai izvēlētie izteiksmes līdzekļi: valoda, attēli u.c., nav aizskaroši kādai no sabiedrības grupām vai cilvēkam.
- Konsultēt klientu un darba devēju ne tikai par plānotās komunikācijas, bet arī citu to plānoto lēmumu, pasākumu, pārdošanas akciju u.c. rīcību potenciālo diskriminējošo vai aizskarošo raksturu.

Neētiskas darbības piemēri:

- LASAP biedrs klienta vai darba devēja vārdā apzināti sniedz informāciju, kas ir diskriminējoša vai aizskaroša kādai sabiedrības grupai.
- LASAP biedrs īsteno kampaņu, kas ir vērsta pret kādu sabiedrības grupu, veicina naidu un neiecietību.
- LASAP biedrs sociālo tīklu komentāros izmanto aizkarošus, diskriminējošus kādas sabiedrības grupas apzīmējumus.

4. ATKLĀTĪBA

Mūsu uzdevums ir nodrošināt, lai sabiedrība netiek maldināta par mūsu rīcības iemesliem un mērķiem. Mēs apzināmies, ka maldinoša rīcība ietekmē sabiedrisko attiecību nozares reputāciju.

LASAP biedra pienākumi:

- Informēt, kas finansē interešu aizstāvības kampaņas un citas kampaņas.
- Komunikācijā neizmantojot slēptus, automatizētus sociālo tīklu profilus, e-pasta adreses mērķu sasniegšanai.
- Nerādīt šķēršļus publiskas informācijas pieejamībai.

Neētiskas darbības piemēri:

- LASAP biedrs īsteno sociālo kampaņu ar mērķi ietekmēt lēmumu pieņemšanas un likumdošanas procesus, neatzīstot, kādas interešu grupas šajā brīdī tiek pārstāvētas.
- LASAP biedrs organizē iniciatīvas, kas balstās brīvprātības principā, slēpjot to, ka patiesībā šie cilvēki saņem samaksu. Piemēram, tās var būt dažādas pilsoniskās iniciatīvas, kā arī interneta troļļu un botu izmantošana.
- LASAP biedrs izsakās par jomas aktualitātēm, neatzīstot, ka klienta vai darba devēja vārdā ir ieinteresēts kāda noteikta viedokļa izplatībā, lēmuma pieņemšanā.
- LASAP biedrs atsakās publiskot pētījuma rezultātus, kas ir apmaksāti no valsts vai pašvaldības budžeta, ja tā rezultāti klientu vai darba devēju parāda negatīvā gaismā.

5. LOJALITĀTE

Mūsu uzdevums ir radīt uzticību starp sabiedrību, klientiem, darba devējiem un sabiedrisko attiecību jomas profesionāļiem. Mēs apzināmies, ka klientu un darba devēju intereses var būt pretrunā ar sabiedrības interesēm. Vienlaikus mēs atceramies, ka ētiskas sabiedriskās attiecības ievēro ne tikai klienta vai darba devēja, bet arī sabiedrības vajadzības un intereses.

LASAP biedra pienākumi:

- Darboties klienta un darba devēja, nevis savās vai trešo personu interesēs.
- Saglabājot lojalitāti klientam vai darba devējam, pārliecināties, lai plānotā komunikācija un rīcība nav pretrunā ar sabiedrības interesēm, brīdināt klientu vai darba devēju par šādas rīcības sekām.

Neētiskas darbības piemēri:

- LASAP biedrs apzināti sabotē klienta vai darba devēja intereses gadījumā, kad tās neatbilst LASAP biedra personīgai pārliecībai vai interesēm.
- LASAP biedrs privātā komunikācijā nosodoši komentē klienta vai darba devēja rīcību, kas nav bijusi pretlikumīga vai neētiska.

6. KONFIDENCIALITĀTE

Mūsu uzdevums ir sargāt klientu, darba devēju vai citu iesaistīto personu datu konfidencialitāti un sargāt to tiesības uz privātumu. Mēs apzināmies, ka ikviena klientu un darba devēju mums uzticētā informācija var būt vērtīga konkurentiem.

LASAP biedra pienākumi:

- Sargāt un neizplatīt konfidenciālu informāciju, kas iegūta no klienta vai darba devēja.
- Informēt klientu, darba devēju vai atbildīgās institūcijas, ja tiek pamanīts, ka kāds ir piekļuvis vai izplata klienta vai darba devēja konfidenciālu informāciju.

Neētiskas darbības piemēri:

- LASAP biedrs draugiem stāsta par klienta finanšu grūtībām vai citiem izaicinājumiem.
- LASAP biedrs konkurējošam uzņēmumam pārsūta klienta komunikācijas stratēģiju.
- LASAP biedrs saviem draugiem stāsta viņam/viņai uzticētu informāciju.
- LASAP biedrs izmanto tā rīcībā esošu konfidenciālu informāciju par bijušo klientu vai darba devēju, lai radītu krīzes situāciju, kas ir labvēlīga konkurentiem.

7. INTEREŠU KONFLIKTS

Mūsu uzdevums ir izvairīties no interešu konfliktiem, kas var rasties starp personas profesionālajiem pienākumiem un privātajām interesēm. Interešu konflikts rodas gadījumā, kad personai var būt iespēja dot priekšroku privātām interesēm, kas saistītas ar ģimeni, jūtu dzīvi, politisko vai valsts piederību, mantiskajām vai kādām citām interesēm, nevis tās profesionālajiem pienākumiem pret klientu vai darba devēju. Interešu konflikts un korupcija nav viens un tas pats.

LASAP biedra pienākumi:

- Informēt, ja biedram ir īpašas intereses kādā no saistītajām organizācijām.
- Nepārstāvēt konfliktējošas vai konkurējošas intereses, par to iepriekš nebrīdinot iesaistītās puses.

Neētiskas darbības piemēri:

- LASAP biedrs, darbojoties iepirkuma komisijā, palīdz uzvarēt konkursā drauga uzņēmumam un slēpj savas intereses šajā darījumā.
- LASAP biedrs vienlaicīgi, tajā skaitā nodibinot atsevišķu aģentūru, pārstāv divus konkurējošus uzņēmumus un izmanto vienas kampaņas laikā iegūto informāciju, īstenojot otra uzņēmuma kampaņu.

8. IETEKME

Mūsu uzdevums ir panākt klienta vai darba devēju interešu ievērošanu, ziņu publicēšanu, izmantojot tikai atklātus un ētiskus līdzekļus: informāciju, datus, piemērus u.tml., neietekmējot iesaistītos ar finanšu vai citiem līdzekļiem.

LASAP biedra pienākumi:

- Nemaksāt plašsaziņas līdzekļiem par noteiktu ziņu slēpšanu vai publicēšanu. Ja informācija plašsaziņas līdzekļos vai sociālajos tīklos ir apmaksāta, biedra uzdevums ir sniegt norādes par apmaksātu informāciju.
- LASAP biedra pienākums ir respektēt Latvijas Žurnālistu Asociācijas [Ētikas kodeksu](#), kas nosaka, ka žurnālisti nepieņem dāvanas, pakalpojumus vai citus labumus atlīdzībā par plašsaziņas līdzekļu satura veidošanu no fiziskām vai juridiskām personām, kas nav viņu darba devējs.

Neētiskas darbības piemēri:

- Žurnālists tiek uzaicināts uz pasākumu, kurā saņem dārgas dāvanas (dārgi dzērieni, apģērbs, tehniskais aprīkojums, sporta inventārs, ceļojumi utt.) un vēlāk uz viņu tiek izdarīts spiediens par vēlamo raksta saturu.
- Tiek apsolīts izvietot plašsaziņas līdzeklī vērienīgu reklāmu, lai panāktu noteikta raksta publicēšanu.
- Par uzvaru iepirkumā LASAP biedrs piedāvā pieņemt darbā iepirkumu komisijas dalībnieka radnieku.

9. GODĪGA KONKURENCE

Mūsu uzdevums ir nodrošināt veselīgu un godīgu konkurenci starp jomas profesionāļiem. Mēs veicinām cieņu un godīgu sacensību starp sabiedrisko attiecību profesionāļiem.

LASAP biedra pienākumi:

- Respektēt godīgas konkurences pamatprincipus. Sāncensībai starp uzņēmumiem un organizācijām vai produktiem un pakalpojumiem ir jābūt balstītai uz tādiem faktoriem kā kvalitāte, cena un apkalpošanas kvalitāte, nevis sabiedrībai nepieņemamām vai pretlikumīgām praksēm, kā, piemēram, konkurentu nomelnošana vai pārspilēta cenu samazināšana.
- Rūpēties, lai netiek pārkāptas citu personu, uzņēmumu vai organizāciju intelektuālā īpašuma tiesības.

Neētiskas darbības piemēri:

- LASAP biedrs izplata baumas par vienu no konkurentiem, lai pārvilinātu klientus vai darbiniekus.
- LASAP biedrs, īstenojot sabiedrisko attiecību kampaņu, nesaskaņojot ar autoriem, izmanto citā valstī populāras kampaņas pamatelementus (plakātu dizainu, saukļus, krāsas, fontus, attēlus).
- LASAP biedrs organizē ideju konkursu, iepirkumu, kurā iesniegtās idejas izmanto, nesamaksājot par šo ideju izmantošanu.
- LASAP biedrs organizē ielaušanos konkurējoša uzņēmuma datortīklā, lai uzzinātu iepirkuma piedāvājuma nosacījumus.

10. PROFESIONALITĀTE

Mūsu uzdevums ir profesionāli veikt savus darba pienākumus pēc augstākajiem standartiem un parādīt sabiedrisko attiecību profesionāļu devumu, tādējādi ceļot profesijas prestižu, skaidri iezīmējot sabiedrisko attiecību profesionāļu nozīmi organizācijā. Ētikas dilemmas nav risināmas vienkārši, tomēr LASAP biedru pienākums ir par tām diskutēt un meklēt labākos risinājumus.

LASAP biedra pienākumi:

- Iespēju robežās sniegt savu ieguldījumu topošo profesionāļu izglītošanā: sniegt vieslekcijas, vadīt seminārus, organizēt un vadīt radošās darbnīcas un meistarklases, ekskursijas pārstāvētajos uzņēmumos u.tml.
- Interesēties par mūsdienu komunikācijas izaicinājumiem un problēmām.

- Sniegt pienesumu nozares un pārējo LASAP biedru profesionālajā attīstībā, daloties savā pieredzē un zināšanās.
- Apzināties, ka katrs LASAP biedrs nes atbildību par sabiedrisko attiecību profesijas prestižu.
- Informēt LASAP ētikas komisiju par kodeksa pārkāpumiem, kuros ir iesaistīts LASAP biedrs.

Neētiskas rīcības piemēri:

- LASAP biedrs apgalvo klientam, ka pārzin kādu sabiedrisko attiecību rīku, piemēram, komunikāciju sociālajos tīklos, arī situācijā, ja par attiecīgo jomu ir paviršas zināšanas.
- LASAP biedrs noniecina sabiedrisko attiecību nozares nozīmību klientu un darba devēju acīs.
- LASAP biedrs nievājoši izsakās par savu profesiju vai nozares kolēģiem.

2.pielikums LASAP ĒTIKAS KOMISIJAS NOLIKUMS

1. Ētikas komisijas izveide

- 1.1. Ētikas komisija sastāv no pieciem LASAP biedriem, kuri tiek ievēlēti Biedru kopsapulcē aizklātā balsošanā.
- 1.2. Ētikas komisija tiek ievēlēta uz trim gadiem.
- 1.3. Ētikas komisijas sastāvā iespēju robežās jāievēro proporcionāla dažādu jomu sabiedrisko attiecību profesionāļu pārstāvēniecība: privātais sektors, publiskais sektors, NVO un akadēmiskā joma.
- 1.4. Ētikas komisijas dalībnieka raksturo:
  - 1.4.1. LASAP biedriem nav šaubu par personas godaprātu;
  - 1.4.2. Ir nevainojama reputācija LASAP biedru vidū;
  - 1.4.3. Ir vismaz piecu gadu darba pieredze nozarē.
- 1.5. Ētikas komisijas pirmajā sēdē pēc ievēlēšanas atklātā balsošanā ar balsu vairākumu tiek ievēlēts tās priekšsēdētājs.

2. Ētikas komisijas funkcijas

- 2.1. Izskata un novērtē iesniegtos iesniegumus vai ziņojumus par LASAP biedru rīcību.
- 2.2. Saglabājot objektivitāti, vērtē LASAP biedru rīcības atbilstību Ētikas kodeksam.
- 2.3. Vērtē LASAP biedru progresu Ētikas kodeksa īstenošanā un ievērošanā.
- 2.4. Sniedz priekšlikumus un piedalās Ētikas kodeksa pilnveidošanā un ieviešanā.
- 2.5. Analizē un risina ētiska rakstura konfliktus, kuros iesaistīti LASAP biedri.
- 2.6. Sniedz atzinumus LASAP valdei par Ētikas kodeksa pārkāpumiem.
- 2.7. Piedalās LASAP vai tās biedra reputācijas atjaunošanā, ja par nepatiesiem apmelojumiem liecina fakti un objektīva informācija.

3. Ētikas komisijas tiesības

- 3.1. Savas kompetences ietvaros pieprasīt un saņemt informāciju no LASAP biedriem.
- 3.2. Uzaicināt LASAP biedrus uz Ētikas komisijas sēdi informācijas un priekšlikumu sniegšanai ētikas jomā.
- 3.3. Lemt par priekšlikumiem ētiku reglamentējošo iekšējo normatīvo aktu pilnveidošanai un uzlabošanai.
- 3.4. Atkarībā no pārkāpuma rakstura, vērsties pie LASAP valdes ar ierosinājumu par soda piemērošanu LASAP biedriem.
- 3.5. Par LASAP Ētikas kodeksa pārkāpumiem var piemērot šādus sodus: izteikt brīdinājumu, ierosināt biedra darbības apturēšanu vai lemt par biedra izslēgšanu no LASAP.
- 3.6. Ierosināt LASAP valdei sasaukt Biedru kopsapulci Statūtos paredzētajā kārtībā.

4. Ētikas komisijas darbība

- 4.1. Ētikas komisija sanāk ne retāk kā vienu reizi gadā pirms Biedru kopsapulces un sagatavo ziņojumu par savu darbību.
- 4.2. Ētikas komisiju var sasaukt ikviens tās dalībnieks vai LASAP valde, rakstot iesniegumu Ētikas komisijas priekšsēdētājam.
- 4.3. Ētikas komisijas sēdes tiek protokolētas.
- 4.4. Ētikas komisijas sēdes ir atklātas, bet tās dalībnieki var balsot par aizklātas sēdes norisi.

5. Trauksmes celšanas iespējas

- 5.1. LASAP valde, biedri un sabiedrības pārstāvji var sniegt informāciju par Ētikas kodeksa pārkāpumiem – rakstiskā formātā to adresējot Ētikas komisijas uz e-pasta adresi: lasap@lasap.lv.
- 5.2. Ētikas komisija pēc iesnieguma iesniedzēja prasības var neatklāt tā identitāti sūdzības izskatīšanas laikā un pēc tam, lai pārkāpumu izskatītu pēc būtības.

6. Iesniegumu izskatīšanas kārtība

- 6.1. Lai pieņemtu lēmumu, Ētikas komisija, izskatot pārkāpumus, uz sēdi uzaicina sūdzības adresātu – biedru vai citus iesaistītos.
- 6.2. Sūdzības adresātam ir tiesības neierasties uz sanākumi, bet tas nekavē komisijas darbu un lēmumu pieņemšanu.
- 6.3. Ētikas komisijas izskata iesniegumus viena kalendārā mēneša laikā, ja situācijai nav krīzes vai LASAP reputācijas riska raksturs.
- 6.4. Krīzes situācijās Ētikas komisiju ir iespējams sasaukt pēc LASAP valdes vai jebkura Ētikas komisijas dalībnieka ierosinājuma.
- 6.5. LASAP Ētikas komisijas lēmums ir pārsūdzams LASAP valdē 10 dienu laikā no paziņojuma par LASAP Ētikas komisijas lēmumu saņemšanas brīža.
- 6.6. LASAP valdes lēmums ir galīgs.